

Nr 267.

Av herr **Lövgren m. fl.**, *angående statlig inlösen av vissa stamaktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag.*

Enligt nu gällande avtal mellan staten och trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund (TGO) äger staten den 30 september 1947 och sedermera vart tionde år den 30 september (således den 30 september 1957 etc.) rätt att inlösa de aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag (LKAB) som tillhöra TGO. Vill staten begagna sin inlösningsrätt skall därom bindande tillsägelse göras hos TGO senast två år före inlösningsdagen. I årets statsverksproposition finnes icke något meddelande rörande regeringens inställning till frågan om staten skall använda sin inlösningsrätt den 30 september 1947 och sålunda senast den 30 september 1945 därom göra tillsägelse till TGO. Med hänsyn till den stora ekonomiska betydelse äganderättsförhållandena inom LKAB ha för det framtida utnyttjandet av dessa gruvor, för gruvsamhällena Kiruna och Malmberget, för Luleå stad, ja för hela Norrbottens län och slutligen även för det svenska folkhushållet anse vi det angeläget att frågan om staten skall använda sin inlösningsrätt blir underställd årets riksdag.

De grunder enligt vilka lösesumman skall beräknas äro fastställda i § 25 mom. 2 i avtalet och lyda sålunda: "Lösesumman skall, med avdrag för vad av densamma proportionellt må kunna belöpa på stamaktier, som ej ägas av TGO, uppgå till ett belopp lika med hälften av vinsten å 25 gånger 4 250 000 ton. Med vinst förstås i detta avseende LKAB:s medelnettovinst per ton enligt § 5 under den tioårsperiod, vars sista dag infaller två år före inlösningsdagen, ökad med den royalty av 1 krona 50 öre per ton, som under perioden må hava utgått till staten." I fråga om formerna för lösesummans erläggande kan staten välja tre olika alternativ, 1) kontant å inlösningsdagen, 2) med en femtedel å inlösningsdagen samt en femtedel jämte upplupna räntor den 30 september ett vart av de närmast följande fyra åren, 3) med en tiondel inlösningsdagen samt en tiondel jämte upplupna räntor den 30 september ett vart av de närmast följande nio åren. Beträffande lösesummans storlek förelågo vid riksdagsbehandlingen av 1927 års avtal olika beräkningar. Herr Stendahl beräknade densamma till 214 milj. kr. och herrar Borgqvist och Waller till 187 milj. kr. Om vi nu göra ett försök att beräkna densamma så förefaller det som om den Stendahlska beräkningen komme verkligheten närmast, men någon bestämd slutsats kan en utomstående icke komma till då krigsårens vinstresultat icke äro kända längre fram än till 1943 och man icke heller kan veta huru avbrottet i malmexporten under senare delen av 1944 och under det nu löpande året kan påverka densamma. Sannolikheten talar dock för att löse-

summan kommer att ligga mellan 200 à 250 milj. kr. Detta är ju ett stort belopp även i denna tid, då man vant sig att räkna i miljarder, men fördelarna av en inlösen torde dock vara så påtagliga, att någon tvekan icke bör råda i fråga om att staten nu bör använda sin inlösningsrätt. LKAB:s medelnettovinst under de senaste tio åren torde ligga i cirka 38 milj. kr., vilket får anses mycket tillfredsställande på ett aktiekapital på 80 milj. kr. LKAB:s gruvor torde få räknas till de rikaste i Europa, och även med en brytning av 10 milj. ton malm per år beräknas de räcka ett par hundra år framåt i tiden. Den lösesumma det kan bli fråga om uppgår under inga förhållanden till mer än fem eller sex normala årsvinster, därefter är staten ensam ägare till denna väldiga naturtillgång och kan på ett helt annat sätt än nu är fallet både direkt och indirekt låta den komma folkhushållet till godo.

Med hänsyn till denna frågas invecklade natur och alla på densamma inverkan omständigheter kan det icke bli fråga om att i en enskild motion gå in på någon detaljerad granskning av dess detaljer, utan vi förutsätta att vederbörande utskott skall underkasta spörsmålet den mera ingående granskning som behöves för att klarlägga detsamma. Då vi emellertid äro övertygade om att det för staten är en god affär och för befolkningen inom gruvsamhällena och i övrigt måste leda till ökad trygghet, hemställa vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att Kungl. Maj:t före utgången av den 30 september 1945 ger trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund tillsägelse om att staten ämnar använda sin rätt till inlösen av de stamaktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, som befinna sig i dess ägo.

Stockholm den 23 januari 1945.

O. W. Lövgren.

J. O. Gavelin.

L. A. Björklund.

*Ivar Jansson,
Kalix.*